

Nr.8/Februari 2010

Med dagstidningens räckvidd och facktidningens fokus

**MEDIA
PLANET**

SAMHÄLLSSÄKERHET

5

**TIPS
FÖR ETT
SÄKRARE
SAMHÄLLE**

Signalspaning
Nya lagen om
signalspaning
försvårar arbetet
för Säpo

Arktisområdet
Isarna smälter
och skapar nya
möjligheter men
också nya hot

Dual use
Samspel mellan
militära och civila
behov ger nya
förutsättningar

Åtta yrkesval
Möt några som
utbildat sig inom
och arbetar med
samhällssäkerhet

FOKUSERA PÅ HOTBILDEN

Allan Widman (fp) försvarspolitisk talesperson:
Vår bedömning är att Sveriges nationella försvarsförmåga
måste stärkas mot bakgrund av scenariot i Ryssland.

FOTO: TIDNINGEN NU

**Sveriges vassaste
säkerhetsrådgivare**

Ekelöwwww.ekelow.se

UTMANINGAR

Den 12 januari, strax före klockan 17:00 lokal tid, drabbades Haiti av en jordbävning med en magnitud av 7.0 på Richterskalan. FN kallar katastrofen **en av de värsta i organisationens historia.**

Händelsen belyser behovet av att samverka för att samordna

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har beredskap dygnet runt för katastroflarm oavsett om de inträffar nära eller långt borta. Redan när larmet kom strax före midnatt svensk tid stod det klart att situationen var mycket allvarlig. Nu, några veckor senare, befaras 200 000 ha omkommit, och omkring tre miljoner människor är direkt drabbade.

Sverige har ett stående erbjudande till FN-systemet att på kort varsel erbjuda stöd i form av sök- och räddningsteam med sökhundar, men i det här fallet befann sig andra länder med motsvarande kompetens närmare händelsen. Därför startade MSB förberedelserna även för andra typer av svenska och samnordiska insatser samtidigt där på natten/morgonen den 12 januari i väntan på en konkret fråga om hjälp från FN.

Skickade experter

1 Vårt viktigaste uppdrag inledningsvis blev att skicka experter och utrustning för att bistå det internationella samfundet med att snabbt bedöma behoven i en första insats, och till stöd för att samordna och koordinera insatser.

Vi byggde ett basläger för FN-personal, bistod med experter på logistik, dricksvattenförsörjning och IT samt stöd i att identifiera behoven i tidig återuppbyggnad.

Lärdomarna från bland annat tsunamikatastrofen var ju att tidigt skapa förutsättningar för att samordna alla insatser, och samtidigt tänka på nästa fas i återuppbyggnadsarbetet och säkerställa så att tidig återuppbyggnad sker på ett sådant sätt att det även hjälper långsiktigt. ”Build back better”, är ett begrepp i sammanhanget, alltså återuppbyggnad men bättre. Och på haitiernas villkor.

Berör oss alla

2 Händelsen påverkar oss alla. Den här gången drabbades inte tiotusentals turistande svenskar, men katastrofen är så stor att den berör alla och den berör oss på flera plan. Jag vill lyfta tre dimensioner av händelsen särskilt:

För det första belyser händelsen både behovet av och möjligheterna i att samverka för att samordna arbetet, mitt viktigaste budskap i denna ledare. Samordning är alldeles nödvändigt för att förebygga händelser, för att förbereda oss för det värsta och för att hantera och så småningom utvärdera händelser. Detta gäller på alla plan, från det lokala samhället till den

Helena Lindberg
Generaldirektör, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

internationella arenan. Samverkan och samordning behövs för att behoven på en katastrofplats ska styra – det vill säga för att resurser ska användas på bästa sätt.

Den andra dimensionen är konsekvenserna. Jordbävningens förödande konsekvenser berör alla i världssamfundet, även oss i Sverige, och hade antagligen delvis kunnat undvikas. Byggnader i mångmiljonstaden Port-au-Prince var inte jordbävningssäkra. Men det är ett internationellt åtagande att bistå med kunskap och system för säkerhet i länder som vi vet kommer att drabbas av naturkatastrofer. Återuppbyggnad på Haiti kommer förhoppningsvis att ske med målet att bygga säkra bostäder – och säkra samhällsstrukturer – i ett av världens fattigaste

länder. Det är ett ekonomiskt åtagande som är vida större än de miljarder som hittills samlats ihop i den akuta fasen.

Den tredje dimensionen är den mänskliga. Befolkningen på Haiti är ung, och redan mycket utsatta barn riskerar nu drabbas än hårdare. Familjer är splittrade, barn föräldralösa, kvinnor har förlorat sina män och män sina hustrur. Det är ett helt samhälle som kommer att behöva omvärldens hjälp till självhjälp i en omfattning jag tror vi svårligen kan föreställa oss nu. Tusentals lärare dog. Det finns nästan inga skolor längre, för att ge en tydlig illustration på vilka enorma utmaningar Haitis befolkning står inför, utöver humanitära insatser för att rädda liv och vårda de skadade.

Hantera konsekvenserna

3 När tevekamerorna har slocknat och reportrarna har åkt hem är det lätt att glömma Haiti.

Men Haitis långsiktiga återuppbyggnad är ett åtagande på minst tio-tjugo år framåt.

Om vi är kloka kommer vi att hantera konsekvenserna av katastrofen på ett sätt som ökar tryggheten och säkerheten i världen, här hemma såväl som i Karibien. Därför är Haitis sak vår under lång tid, många, många år framöver.

VI REKOMMENDERAR

Henrik Landerholm
Generaldirektör, Folke Bernadotte-akademin.

SIDA 18

”I östra Kongo samverkar polisen, Försvarsmakten, MSB och FBA och bidrar med personal till såväl FN:s som EU:s insatser.”

Hotet från Ryssland s. 5

1. Folkpartiet vill se en upprustning av försvaret.

Frivilliga organisationer s. 8

2. Sveriges 18 försvarsorganisationer har 580 000 välutbildade medlemmar krigsplacerade inom Försvarsmakten.

MEDIA PLANET

Vi får våra läsare att lyckas!

SAMHÄLLSSÄKERHET NR 8, FEBRUARI 2010

Redaktionschef: Nadine Kissmann
Försäljningschef: Gustaf Ryding
Affärsutvecklare: Carl Dohrmann
Redigerare: Martin Björinge

Ansvarig för denna utgåva:
Projektledare: Cecilia Nymann
Tel: 08-545 953 00
E-post: cecilia.nymann@mediaplanet.com

Distribution: Svenska Dagbladet, Februari 2010
Tryckeri: V-Tab
Repro: Bert Lindevall

Mediaplanet kontaktinformation:
Tel: 08-545 953 00
Fax: 08-545 953 01
E-post: synpunkter@mediaplanet.com

Vid förfrågningar kontakta:
Carl Dohrmann

Mediaplanets affärsverksamhet är att leverera nya kunder till våra annonsörer. Genom intressanta artiklar med hög kvalitet motiverar vi våra läsare att agera.

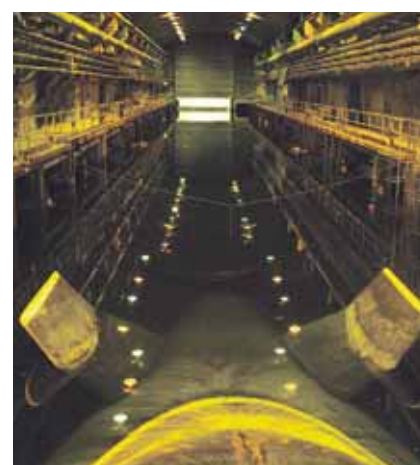
KONKRETA LÖSNINGAR FÖR ETT BÄRKRAFTIGT SAMHÄLLE OCH EN TRYGGARE VARDAG

Vårt koncept s-MIC utgår från en helhetssyn på samhällssäkerhet som en självklar del av det dagliga arbetet. Resultatet är en tryggare vardag för människor i företag, organisationer och myndigheter. Kontakta oss för ett förutsättningslöst samtal. E-post: s-mic@baesystems.se Telefon: 08-528 026 00.

BAE SYSTEMS

REAL CAPABILITY. REAL ADVANTAGE.

Fortifikationsverkets höga kompetens inom skydd handlar om unik kunskap när det gäller skyddsteknik, men också om särskild kunskap när det gäller fastigheter som anpassas efter mycket speciella verksamheter, främst militära men också civila.

Fortifikationsverket

– vassa på skydd

FORTIFIKATIONSVERKET

Verket har en rejäl bredd i sin verksamhet. Liksom djup. Specialanpassade fastigheter för krävande verksamheter; hamnar, flygplatser, ammunitionsförråd, hemliga berganläggningar, skogsbruk, kulturbyggnader och mycket mer. Allt detta kräver speciell kompetens på djupet om allt från försvarsanpassat skogsbruk till skyddsteknik och analyser om skydd och sårbarhet. Bredden i verksamheten från att bygga garnisoner och hålla dessa i drift, med olika typer av byggnader och mark, till den alldeles speciella verksamheten under jord, gör Fortifikationsverket till en organisation som har en viktig plats i det svenska samhällets behov av skydd. Styrkan i organisationen är att verket har den gemensamma nämnaren – skydd och säkerhet – som utgångspunkt i alla olika grenar av verksamheten.

Skydd för försvarsverksamhet och civilt samhälle

Den kompetens som funnits och finns för

skydd av försvarsverksamhet, ska nu mer och mer även kunna utnyttjas av det civila samhället. Verket ska hjälpa till med skydd av det civila samhällets infrastruktur som behöver kunna fungera i kris. Detta innebär en möjlighet till kompetensutveckling som i sin tur kommer försvarssektorn till godo. Ett exempel på civil kund är Tieto, ITtjänstföretaget, som hyr en berganläggning av Fortifikationsverket. I anläggningen byggs just nu ett datacenter upp.

Engagemang i miljön

Fortifikationsverket har också engagerat sig i miljöarbete på olika sätt. Verket är certifierat och arbetar kontinuerligt med förbättringar, men vissa saker förtjänar mer uppmärksamhet. Försök med vindkraft ska komma igång och försök med energiskog pågår på mark som är näst intill oanvändbar till annat – gamla skjutfält där oexploderad ammunition (OXA) ställer till problem. På så sätt kan statlig mark få en ny användning och dessutom en användning som är positiv för miljön.

Fakta om Fortifikationsverket

I Fortifikationsverkets fastighetsbestånd ingår alla typer av lokaler, anläggningar och mark som försvaret och det civila samhället behöver i krig, kris och vardag. Totalt rör det sig bland annat om:

- 3,2 miljoner m² lokaler
- 7 600 byggnader
- 6 100 försvarsanläggningar
- 11 flygfält
- 380 000 hektar mark varav
- 100 000 hektar skog

Ur förordning med instruktion för Fortifikationsverket, utfärdad den 1 november 2007 (svensk författningssamling):

"Fortifikationsverket ansvarar för att förvalta en viss del av statens fasta egendom, såsom fastigheter avsedda för försvarsändamål."

"Myndigheten ska bedriva fortifikatoriskt utvecklingsarbete så att kompetens för det svenska samhällets behov inom skydds- och anläggningsteknik kan utvecklas och säkerställas."

Ur regleringsbrev för 2009 och 2010:

"Fortifikationsverket får i uppdrag att i samarbete med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) utreda vilka behov och förutsättningar som finns för att skapa en sammanhållen kompetens för statliga fastigheter som kräver särskild skydds- och anläggningsteknik. Även kompetensbehov för de fastigheter som inte ägs av staten som kräver särskild skydds- och anläggningsteknik ska beaktas i utredningen."

NYHETER

DÄRFÖR MÅSTE SVERIGE RUSTA UPP FÖRSVARET

■ **Fråga:** Hur ska Sverige tackla den nya hotbild som den politiska utvecklingen i Ryssland skapat?

■ **Svar:** Genom att rusta upp så att vi återigen kan försvara landet.

Att sänka garden i det svenska invasionsförsvaret under 90-talet var enligt **Allan Widman**, Folkpartiets talesman i försvarspolitiska frågor, rätt då.

- Vår analys av utvecklingen i Ryssland visar att vi nu kommit till en vändpunkt. En stor del av de ekonomiska resurser landets ekonomiska tillväxt skapat går idag till militär upprustning. Nästa mandatperiod ska riksdagen fatta ett nytt försvarsbeslut. Vår bedömning är att Sveriges nationella försvarsförmåga måste stärkas mot bakgrund av scenariot i Ryssland, säger Allan Widman.

■ **Hur vill du beskriva situationen i dagens Ryssland?**

- Det är mer auktoritärt än under Jeltsinepoken och arbetsvillkoren för den politiska oppositionen och för regimkritiska journalister är mycket svåra. Den framväxande Stalinkulten skrämmer och det aggressiva maktspråket mot små grannländer är oroande, inte minst den brutala invasionen av Georgien.

Allan Widman lyfter även fram den geopolitiska hotbilden:

Allan Widman
Folkpartiets talesman i försvarspolitiska frågor.

"Att kunna försvara landet är ett av statens viktigaste uppdrag."

- Nya energifyndigheter i Norra Ishavet leder till ett ökat säkerhetspolitiskt intresse i norr (se artikel om Arktis). Stora delar av Nordvästeuropa gör sig beroende av rysk gas. Gasledningen kommer därför att flytta fram Rysslands geopolitiska intressen i Östersjön.

Finns stora brister idag

I dag har Sverige ett insatsförsvaret som ska kunna delta i internationella operationer. Det räcker inte, enligt Allan Widman.

- Nästa försvarsbeslut måste fokusera mer på hotbilden i vårt när-

område, i synnerhet i Östersjöområdet, slår Allan Widman fast. Där har nedmonteringen gått alldeles för långt.

- Beslutet om nästa generation av JAS Gripen, Next Generation, kan tas först efter att en luftförsvarsutredning sett över balansen mellan olika komponenter i flygstridskrafterna, säger Allan Widman. Ett flygvapen är inte bara flygplan utan också ett vapensystem. Det krävs sensorer, ledningsförmåga och piloter som ges tillräckligt med tid att öva. Här finns stora brister idag.

Ett nytt stridsflygplan

Gripen Next Generation får ny motor, ny radar och nytt skrov.

- Beroende på utförande blir kostnaden 30-50 miljarder, tror Allan Widman. Först efter en offentlig luftförsvarsutredning vet vi dock hur våra operativa behov ser ut för det framtida flygvapnet.

De röd-gröna föreslår en minskning av försvarsanslaget med två miljarder om året.

- Vilken analys av Ryssland som ligger bakom deras förslag är obegripligt, menar Allan Widman. Att kunna försvara landet är ett av statens viktigaste uppdrag. Försvaret av vår frihet och säkerhet får därför aldrig vara en budgetregulator.

CLAES-GÖRAN HANBERG
redaktionen@mediaplanet.com

TIPS

1

FOKUSERA PÅ
HOTBILDEN

Vi tror på människans förmåga

Människor besitter stora möjligheter och krafter att hjälpa till när det behövs. Alla efter sina förutsättningar. Det vet vi av erfarenhet. Civilförsvarsförbundet och dess medlemmar har arbetat för säkerhet till vardags och vid kris sedan 1937. Mycket har hänt sedan dess men grunden är tron på enskilda individers potential när det krisar. En förutsättning för att svenska folket ska klara omfattande störningar i samhället är kunskap. Den bidrar vi gärna med. För barn och ungdomar som för vuxna. Civilförsvarsförbundet gör skillnad.

Vill du också hjälpa till? Gå in på www.civil.se och bli medlem i Civilförsvarsförbundet.

Civilförsvarsförbundet är en idéburen, medlemsdriven organisation för säkerhet till vardags och vid kris. Vi finns för att utbilda, informera och hjälpa.

Civilförsvarsförbundet
www.civil.se

FOKUSERA PÅ ÖSTERSJÖN
"Nästa försvarsbeslut måste fokusera mer på hotbilden i Östersjöområdet", slår Allan Widman (fp) fast.

"Stärk försvaret av Gotland och möt det ryska hotet"

Gotland avmilitariserades genom 2004 års försvarsbeslut. Nu vill Folkpartiet se en upprustning för att möta hotet från Ryssland.

EXEMPEL

- Gotland är en stor plattform mitt i Östersjön som kan användas för många militära syften, framhåller **Allan Widman**, försvarspolitisk talesperson för Folkpartiet. Ett oförsvarat Gotland är lätt att inta, medan ett invaderat Gotland är omöjligt för Sverige att återta.

Rysslands ökade flottövningar i Östersjön oroar. För att stärka försvaret av Gotland vill Folkpartiet återupprätta pansarregementet P18.

- Men det blir inga stridsvagnar och landförband, utan i stället ett robotförband på havet, säger Allan Widman.

Visbykorvetterna får en viktig roll i försvaret av Östersjön, där Sverige har den längsta strandlin-

jen av alla länder. De har hittills kostat försvaret drygt tio miljarder och Allan Widman är mycket kritisk till att försvaret köper fartyg med uppenbara brister:

- Visbykorvetterna måste nu färdigställas, beväpnas och förbandsättas. De saknar i dag den förmåga till ubåtsjakt, minröjning och ytstrid som specificerades vid beställningen. Givetvis ska korvetterna också utrustas med luftvärnsrobotar.

Kräver ökade anslag

Fem brigader (se punkt 3 nedan) och en permanent militär närvaro på Gotland kräver ökade försvarsanslag.

- När det gäller försvaret handlar det alltid om miljarder, säger Allan Widman. Skattehöjningar är inget förstahandsval, utan troligen blir det en omfördelning i budgeten.

CLAES-GÖRAN HANBERG
redaktionen@mediaplanet.com

FAKTA

Inom kort tar Folkpartiet ställning till ett nytt försvarspolitiskt program. Det omfattar följande punkter:

- 1 Gotlandsbrigaden** (P18) bör återuppsättas.
- 2 Visbykorvetterna** måste färdigställas, beväpnas och förbandsättas.
- 3 Armén** bör organiseras i fem brigader i en förbandsreserv som kan mobiliseras på relativt kort tid. Alla moderna befintliga stridsvagnar, stridsfordon, artilleripjäser och luftvärnssystem skall bibehållas. Den aviserade avvecklingen av moderna stridsfordon bör inte genomföras.

4 Krigsplanläggningen för att försvara Sverige behöver återupptas. Försvarshögkvarter bör brytas upp, bland annat i regionala staber. Man kan tänka sig tre militärkommandon för att planera och leda försvaret; ett i nord, ett i syd och ett särskilt Östersjökommando.

5 Flygvapnet bör inte minskas mer. Dagens antal JAS-plan bör bibehållas och moderniseras.

6 Ökade försvarsambitioner kan komma att kräva ökade ekonomiska ramar. Folkpartiet är i så fall berett att fatta sådana beslut under nästa mandatperiod.

En välkommen debatt

- Trots att försvarspolitiken ytterst handlar om frihet och oberoende så är den sällan föremål för diskussion, säger Jan Joel Andersson, programchef på Utrikespolitiska Institutet.

Försvarspolitiken har enligt **Jan Joel Andersson** länge levt sitt eget liv vid sidan om utrikes- och säkerhetspolitiken.

Folkpartiets debattinlägg¹⁾ om försvarspolitiken, publicerat i Svenska Dagbladet den 14 januari, är undertecknat av partiets talespersoner för utrikespolitik och försvarspolitik.

- Det visar att dom inser att dessa områden intimt hänger samman, vilket är glädjande. Men det förvånar mig att Folkpartiet tycks gå emot alliansregeringens försvarspolitik.

- I Sverige har försvarsförmågan och hotbilden gått i otakt, menar Jan Joel Andersson. När andra världskriget bröt ut hade vi nedrustat. Men vid krigsslutet 1945 hade vi upprustat och stod starka. På 70-talet nedrustade vi ånyo och hade garden lågt under kalla krigets höjdpunkt i början av 80-talet. När kalla kriget upphörde i början av 90-talet började Sverige en kraftig upprustning. På 2000-talet har vi skalat ner försvaret igen till mycket låga nivåer.

Motiverar hotet från Ryssland en upprustning?

- Jag tror inte på en återgång till det kalla kriget men Sverige måste noga följa utvecklingen i Östersjöområdet och på allvar integrera försvars- och utrikespolitiken till ensammanhängande säkerhetspolitik.

1) DE VIKTIGASTE ARGUMENTEN I FOLKPARTIETS DEBATTINLÄGG ÅTERFINNS I ARTIKELN HÄR INTILL.

Våra säkerhetslösningar skyddar Er information!

- Avlyssningssäkra datorsystem, enligt RÖS-norm U1 och U2
- Säkra inloggningssystem med smarta kort och biometri

Comex Electronics AB Telefon: 08 - 630 82 30
Leverantör till Totalförsvaret sedan 1988

Har du koll på läget?

Metria erbjuder geodata, metodstöd, analys och system för krissituationer.

www.metria.se

METRIA
INGÅR I LANTMÄTERIST

NYHETER

Så skyddas kritisk infrastruktur i Sverige

TIPS

2

SKYDDA
SAMHÄLLET

■ **Fråga:** Hur länge har arbetet med vårt nya skydd av infrastrukturen pågått?

■ **Svar:** Det europeiska samarbetet inom EPCIP-programmet började 2004 och sedan i januari 2009 gäller ett EU-direktiv på området.

Världen förändrades med skarp tydlighet den 11 september 2001 och det fortsatte med Madrid-bombningarna 2004. Det var händelser som innebar att en mängd aktiviteter och initiativ startade för att öka skydd och säkerhet i samhället, samtidigt som delar av det gamla totalförsvaret och annat försvunnit från kartan.

Sedan 2004 har det pågått ett arbete med att utforma ett nytt europeiskt program för skydd av kritisk infrastruktur - EPCIP-programmet - och ett direktiv trädde i kraft i januari 2009 och omfattar både den nationella och den gränsöverskridande.

Krav på riskbedömningar

Direktivet ställer bland annat krav på att utpekad kritisk infrastruktur ska: genomföra hot- och riskbedömningar, utse en säkerhetsansvarig person samt utarbeta säkerhetsplaner. Direktivet omfattar i dagsläget energi och transport sektorerna och skall vara genomfört inom en tvåårsperiod.

- Det är ofta så att det krävs stora katastrofer för att samhället ska vakna upp och förbereda sig, säger **Clas Herbring** på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, som är Sveriges länk mot EU i detta arbete. Arbetet omfattar medlemsländerna inom EU men

Clas Herbring
Handläggare, MSB.
FOTO: KARIN A HEDSTRÖM

även länder som gränsar till EU, Sverige har dessutom samarbete med exempelvis USA, via Department of Homeland Security, DHS, en myndighet som bildades i skuggan av hotet efter september 2001.

■ Hur förhåller sig det med skydd av kritisk infrastruktur i Sverige?

- Inom krisberedskapsarbetet i Sverige talar vi om att skydda den samhällsviktiga verksamheten.

Ann-Christine Langselius
Fortifikationsverket
FOTO: GRETA STRIDSMAN, FORTIFIKATIONSVERKET

Det arbetet syftar till att de grundläggande funktionerna som exempelvis värme, vatten och livsmedelsförsörjningen i Sverige kan upprätthållas och levereras. Arbetet på EU-nivå med skydd av kritisk infrastruktur avser i princip samma syfte, säger handläggaren Clas Herbring på MSB.

Utrymme att utveckla

- Inom många sektorer och specialområden är man mycket duktig

på att skydda den kritiska infrastrukturen och har bra beredskap för händelser, men det finns också utrymme för att utveckla arbetet med kontinuitetsplanering och det saknas i dag ett tvärsektorielt nationellt helhetsgrepp, säger Clas Herbring.

■ Men hur väl är den operativa beredskapen i Sverige idag då, kan man fråga sig?

- Vi har förhållandevis bra kapacitet i Sverige men stormen Gudrun, våra översvämningar och tsunamin visar att vi på inget sätt är och kommer inte att vara förskonade från allvarliga händelser i framtiden.

- Därför har vi också på senare år utvecklat förmågan att snabbt agera när något händer - inte minst på den nationella nivån, där ett krishanteringskansli har inrättats i Regeringskansliet, och MSB har bildats och fått till uppgift att stödja samordningen vid kriser.

Har startat en kontaktpunkt

- Det finns ett viktigt samhällsansvar att vidmakthålla den höga kompetens som vår myndighet har inom flera skyddsområden, säger marknadsdirektör **Ann-Christine Langselius** på Fortifikationsverket.

I dag har Fortifikationsverket kommit så långt att de startat vad de kallar en EU-kontaktpunkt. Dessutom har de tät kontakt och ett väldigt aktivt samarbete med DHS i USA.

GUNNAR ERIKSSON

redaktionen@mediaplanet.com

NYHETER I KORTHET

ELAVBROTT

Eliminera "single points of failure"

■ Riksdagen i Sverige har nu fått avbrottsfri elström, som klarar riktigt svåra elavbrott. Man har bytt ut en mängd små delagregat på UPS-sidan mot ett par större. Mer kraft fås från dieslar om ett elavbrott blir långvarigt.

- Man har pratat om detta i många år och nu har vi den optimala lösningen som jag ser det, säger systemtekniker **Jan Karlsson** som är en av de ansvariga nyckelpersonerna i Riksdagen i Stockholm.

I riksdagen finns 2000 datorer, av olika slag. Dessutom tillkommer förstärkt datorerna och läsarna i säkerhetssystemen för inpassering och utpassering, som även de måste fungera vid svåra elavbrott.

Identifiera problemen

Och även om ingen tror på ett nytt Haiti i Stockholm kan det vara värt att erinra sig de två förödande och pinsamma elavbrotten som drabbade Kista 2001 och 2002. All el slogs ut vid tunnelbränder eftersom all el inklusive reserverna gick i samma bergtunnel.

- Det gäller att indentifiera och eliminera sådana "single points of failure", påpekar Jan Karlsson.

I framtiden kan man med den elkapacitet som nu finns tillgänglig kanske också erbjuda full belysning och annat i vissa utrymmen vid längre avbrott, just tack vare dieselgeneratorerna.

Den UPS-säkra kraften räcker i dag hela 30 minuter och det är mer än nog för de flesta vardagsavbrotten.

VI LEVERERAR FRIHET TILL SJÖSS

Förarintyg 2 395 :-

Kustskepparintyg 3 795:-

Fartygsbefälsexamen klass VIII 11 195:-

Maskinbefälsexamen klass VIII 4 995:-

Handhavande av snabba fartyg 14 995:-

Samtliga priser är inklusive moms

BOKNING INNAN 1 MARS GER 10 % RABATT

MER INFORMATION PÅ
www.navigationsgruppen.se

NAVIGATIONSGRUPPEN

Frivilliga till stöd för samhällets krishantering

Sök till CBRN-utbildningen
som genomförs i Falsterbo v 32

försvars
UTBILDARNA

www.forsvarsutbildarna.se

Stimulerande samverkan på Security Arena Lindholmen

Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) och Lindholmen Science Park har tecknat ett nytt treårigt ramavtal kring forskning och utveckling inom samhällssäkerhetsområdet för perioden 2010-2012.

Sedan starten av Security Arena Lindholmen 2006 har betydande steg tagits i riktning mot att bli en etablerad nationell projektarena inom samhällssäkerhet.

Forskningsatsningen började byggas upp redan 2005 och det var år 2007 man fick full fart i projektet, som nu anses så lyckat att det förlängs samtidigt som nya viktiga aktörer attraheras.

Grunden lades i samverkan av Göteborgs stad, Chalmers tekniska högskola, Göteborgs universitet, Ericsson, Volvo AB och Volvo Personvagnar samt Saab AB. Det finns även ett antal viktiga småägare med i bilden.

Syftet med forskning och utveckling inom krishantering har olika tematiska områden vid arbetet på Lindholmen Science Park. Det är Samhällskritiska Transporter, Mobilt Bredband, Surveillance & Early Warning gällande fysiska platser och informationssäkerhet.

Precis som namnet Security Arena antyder är det idag en mötesplats för olika aktörer och discipliner.

–Det har blivit en korsbefruktning på flera plan som är mycket lyckad och produktiv, säger Bosse Norrhem, projektledare för Security Arena. Läget i samhället är enligt hans bedömning ofta mycket blandat, men många myndigheter sköter sina specifika uppgifter mycket bra. Samordning och nya system i samhället leder dock till mycket större effektivitet.

Ett konkret exempel genomfördes för en tid sedan när Tullverket och ett rederi tillsammans plockade ihop ett paket av programvara och teknik. Man skapade sedan en elektronisk gräddfil för långtradare på väg söderut genom Europa vid ombordkörning på färjor ut ur landet. Genom en totalt genomförd digitalisering av godshantering och tullklarering kunde chaufförerna köra ombord utan att kliva ur bilarna. På det sättet vanns mycket tid, men framförallt blir transporterna säkrare genom att fordonen blir mycket svåra att stjäla eller råna.

Fakta Lindholmen Science Park

Geografiskt läge: Internationell Science Park i Göteborg

Antal företag: 230 företag

Antal personer: 9 700 anställda i företagen och 7 000 studenter.

Inriktning: Intelligent fordon och transportsystem, Mobilt Internet, Media

Verksamhet: Lindholmen Science Park driver samarbetsprojekt mellan näringsliv, högskola och samhälle. Under 2010 sker en kraftig utbyggnad av forsknings- och utvecklingsmiljöerna. På Security Arena drivs både nationella och internationella projekt med inriktning mot samhällssäkerhet. Det treåriga ramavtalet med MSB omfattar totalt minst 30 Mkr.

Ägare: Chalmers, Göteborgs stad, Ericsson, Volvo Group, Volvo Cars, Vägverket, TeliaSonera, Telenor, Saab AB, Göteborgs universitet, Business Region Göteborg samt ett antal mindre bolag.

Eaton 9395. En grönare UPS.

Kostnaderna för din datacentral kan bli lägre. Både finansiellt och miljömässigt.

Du vet säkert att kostnaderna för en datacentral inte bara kan räknas i pengar – kostnaden för miljöpåverkan måste också tas med.

Eaton UPS 9395 möter höga miljökrav genom:

- Låg energiförbrukning vid tillverkning och under drift
- Små mått ger effektivare frakter och mindre utrymmesbehov i datahallen
- Reducerad användning av icke förnyelsebara råvaror

Läs mer och ta chansen att vinna ett "grönt pris" på:

www.powerware.com/sverige/9395campaign

EATON
Powering Business Worldwide

An Eaton Green Solution

NYHETER

TIPS

3

STÄRK
SÄKERHETEN

HOT MOT SÄKERHETEN

1. Spridning av massförstörelsevapen är ett av de största hoten mot den globala säkerheten.
2. Den nya signalspaningslagen gör det svårare för Sverige att vara en förtroendegivande aktör i kampen mot spridning och utveckling av massförstörelsevapen.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Sverker Göranson, ÖB:
"Frivilligorganisationernas roll är mycket viktig i dag, eftersom försvaret nu bygger på just frivillighet."

FOTO: FÖRSVARETS
BILDBYRÅ

FÖRSVARSORGANISATIONER

Frivilliga
viktigare än
någonsin

De kör tunga fordon och spanar från luften. De spjälklar brutna ben, undervisar, skjuter skarpt och pekar med hela handen. De flesta har två ben men några har fyra. För även hundar har en viktig roll i försvarets frivilligorganisation.

Sveriges 18 frivilliga försvarsorganisationer har totalt cirka 580 000 välutbildade medlemmar, krigsplacerade inom Försvarsmakten.

– Det finns ett stort engagemang bland medlemmarna, vilket är betydelsefullt för försvarsmakten, framhåller ÖB **Sverker Göranson**. När vi nu står inför utmaningen att gå från plikt till frivillig rekrytering är frivilligorganisationernas erfarenhet och hjälp oerhört viktigt för oss.

Cirka 2 200 frivilliga ser Sverige ur fågelperspektiv.

– Våra piloter, som alla flyger ideellt, erbjuder försvaret och det civila samhället en tredje dimension av verkligheten, säger **Sven-Inge Ander**, chef för Frivilliga Flygkåren. Det kan till exempel handla om att leta efter nödställda i vattnet, spana efter skogsbränder eller hjälpa Svenska Kraft att få överblick över kraftledningarna, där stormfällad träd orsakat strömbavbrott.

Ny roll för soldathemmen

Bilkåren, en annan frivilligorganisation, gör berömvärda insatser vid bland annat naturkatastrofer. Då transporterade man kraftbolagens personal i bandvagnar till linjegatorna inför uppröjningsarbetet.

– Tack vare Bilkåren har jag fått nya vänner, lastbilskort, ledarskapsutbildning och en underbar gemenskap, berättar **Margareta Alm** i Linköping. Utan det vore livet mycket tråkigare.

Soldathemmen betyder mycket för soldaternas trivsel och sociala liv. Men deras roll har ändrats till följd av det nya insatsförsvaret. Svenska Soldathemsförbundet sjesätter därför inom kort en organisation för familjestöd för anhöriga till soldater i utlandstjänst.

Läs mer på webben:

www.mil.se/sv/Forband-och-formagor/Frivilligorganisationer

CLAES-GÖRAN HANBERG

redaktionen@mediaplanet.com

Säpo, Tullen och ISP överkörda av politikerna

■ **Fråga:** Vilka konsekvenser får den nya signalspaningslagen för Säpo, Tullverket och ISP?

■ **Svar:** Att deras viktiga arbete för brottsbekämpning och rikets säkerhet avsevärt försvåras.

SHOWCASE

Den nya signalspaningslagen (se faktaruta) säger att signalspaning via FRA bara får initieras av regeringen/regeringskansliet och försvarsmakten.

Mot detta regerade Tullverket, Säkerhetspolisen (Säpo) och Inspektionen för strategiska produkter (ISP) kraftfullt i sina yttranden till regeringen innan lagen klubades av riksdagen. Men deras synpunkter beaktades inte av politikerna.

– Tullverket ingår, tillsammans med Säpo och ISP i den krets av myndigheter som arbetar mot spridning och utveckling av massförstörelsevapen, säger **Sven-Peter Ohlsson**, chef för brottsbekämpning på Tullverket.

– Signalspaningsinformation från Försvarets Radioanstalt (FRA) var därför mycket viktig för vårt gemensamma arbete med att motverka spridning av massförstörelsevapen, fortsätter **Sven-Peter Ohlsson**. Eftersom vi nu inte får ge direktiv direkt till FRA får vi framdeles bara tillgång till under rättelser från andra källor. Sådan information är ofta svårarbetad

Sven-Peter Ohlsson
Chef för brottsbekämpning på Tullverket.

Åsa Hedin
Informationschef på Säpo.

och sällningen är resurskrävande. Konsekvensen av den nya signalspaningslagen är därför bland annat att det blir betydligt svårare för Tullverket att stoppa exportgods som kan komma att användas i massförstörelsevapen.

Sverige i stryckklass

Säkerhetspolisen säger att signalspaning inte sällan gett unik information, som inte kunnat inhämtas på annat sätt. Att den här möjligheten nu gått förlorad kan leda till att Säpo får svårt att förhindra till exempel en terroristattack mot Sverige.

– Vi har i olika sammanhang, bland annat för vår uppdragsgivare, berättat vilka följder den nya lagen får för vår verksamhet. Vårt uppdrag blir svårare att utföra, säger **Åsa Hedin**, informationschef på Säpo.

– Vi har i olika sammanhang, bland annat för vår uppdragsgivare, berättat vilka följder den nya lagen får för vår verksamhet. Vårt uppdrag blir svårare att utföra, säger **Åsa Hedin**, informationschef på Säpo.

FAKTA

Signalspaningslagen i korthet

■ **FRA får endast** bedriva signalspaning på beställning av regeringen, regeringskansliet och Försvarsmakten. All signalspaning FRA utför gäller endast utrikes företeelser. All signalspaning i fiber måste omfattas av ett giltigt tillstånd som försvarsunderrättelsedomstolen beviljar.

■ **Genom Statens Inspektion** för Försvarsunderrättelseverksamhet (SIUN) får FRA endast

tillgång till de fibrer som behövs för att utföra uppdraget. FRA får därmed endast tillgång till en ytterst liten del av den trafik som passerar Sveriges gräns. FRA väljer sedan ut relevanta delar av trafiken med hjälp av specifika sökbegrepp som Försvarsunderrättelsedomstolen godkänner.

■ **Den trafik som** inte väljs ut med sökbegreppen försvinner och kan aldrig återskapas.

KÄLLA: WWW.SIGNALSPANING.SE

Hon konstaterar också att Sverige sannolikt är det enda land i världen, där säkerhetstjänsten inte kan bestämma inriktningen av signalspaningen.

Hot mot globala säkerheten

ISP kontrollerar Sveriges export av försvarsmateriel och produkter som både kan användas i civil verksamhet och för försvarsändamål.

Spridning av massförstörelsevapen är ett av de största hoten mot den globala säkerheten, slår ISP fast. Den nya signalspaningslagen gör det dock svårare för Sverige att vara en förtroendegivande aktör i kampen mot spridning och utveckling av massförstörelsevapen.

Starkt kritisk

I sitt yttrande till Försvarsdepartementet säger ISP att man välkomnar att signalspaning får ske för att kartlägga utveckling och spridning av massförstörelsevapen, krigsmateriel med mera.

Däremot är ISP starkt kritisk till att de inte själva får bestämma inriktningen på signalspaningen, utan att FRA ensam ska ansöka om tillstånd hos Försvarsunderrättelsedomstolen.

ISP hade hellre sett att de fått utforma sin ansökan i dialog med FRA. Det skulle snabba upp processen och minska risken för missförstånd.

CLAES-GÖRAN HANBERG

redaktionen@mediaplanet.com

Just nu!
Extra rörelse-
detektor
på köpet!
(värde 1175 kr)

Hemlarm anslutet till SOS Alarm!

I vårt Trygghetsabonnemang™ ingår alltid: fri installation, livstids materialgaranti, fria uttryckningar och fri service utan bindningstid eller årsavgifter. Våra larm kan inte köpas av dörrknackare och rekommenderas för åttonde året i rad av Villaägarnas Riksförbund. Trygga Hem har dessutom de nöjdaste larmkunderna i Sverige enligt Demoskop.

Köp Hemlarm Plus™ anslutet till SOS Alarm och spara 2175 kr. **Som medlem i Villaägarna betalar Du endast 975 kr i startavgift och 225 kr/mån** (ord.pris icke medlem 3150 kr + 265 kr/mån). Besök vår hemsida eller ring 020-48 49 10 för mer information. Gäller t o m 15 mars 2010.

Välkommen att larma klokt med Trygga Hem!

Ps. Vi hjälper dig med ett medlemskap (380 kr) om du inte redan är medlem.

Ring 020-48 49 10 eller besök www.tryggahem.se/kampanj

Trygga Hem Skandinavien AB (publ) • Box 779 • 191 27 Sollentuna

Trygga Hem är ett publikt bolag noterat på marknadsplatsen Nasdaq OMX First North.

INSPIRATION

Fråga: Vad händer i Arktis när isarna smälter till följd av klimatförändringar och vi står inför en ny geopolitisk situation?

Svar: Det kan leda till ökad spänning mellan olika länder i området. Sverige måste därför reagera på maktkampen om Arktis.

Arktis – en möjlig framtida konflikthärd

LEDARE TILL LEDARE

ARKTISOMRÅDET

Den globala uppvärmningen kommer att blottlägga rika fyndigheter av gas och olja men även mineraler under Arktis mäktiga ismassor. När isen släpper sitt järngrepp öppnas successivt nya transoceaniska farleder för sjöfarten. Det ger nya handelsvägar som gör vissa länder till vinnare och andra till förlorare, vilket kan leda till konflikter. Naturtillgångarna är dock svåra att exploatera, trots teknikens framsteg. Explorationskostnaden måste därför ställas i relation till framtida olje- och gaspriser.

Arktis nyvunna attraktionskraft kommer att påverka det säkerhetspolitiska läget i området. Även om det dröjer 65-100 år (se separat artikel) innan sommarisen helt smält undan är det viktigt att svenska politiker tidigt ser de risker och möjligheter som den nya utvecklingen rymmer. Sverige har en stor del av sitt territorium i Arktis och påverkas därför av förändringarna.

Tre viktiga aktörer

- Danmark, Kanada och Island är tre viktiga aktörer bland flera i Arktisre-

gionen och deras agerande kan därför få betydelse för svensk säkerhetspolitisk utveckling, anser **Niklas Granholm**, säkerhetspolitisk analytiker på Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI. Min analys av dessa länder ska förhoppningsvis bidra till en bättre grund för svenska ställningstaganden när det gäller säkerhetspolitiken i Arktis. Det gäller bland annat energi- och miljöfrågor, militärstrategi och sjöfart.

Olika förutsättningar

De tre länderna i analysen har olika förutsättningar, varierande handlingsutrymme och skilda ambitioner i Arktisområdet.

Grönland hoppas att ökade inkomster från bland annat olje- och naturgasutvinning i Arktis ska skynda på självständighetsprocessen genom att minska det ekonomiska beroendet av Danmark.

För Kanada är relationen till USA central och påverkar arktispolitiken.

- Kanada måste göra en avvägning mellan USA-relationen och den egna försvarsutvecklingen med avseende på deltagandet i Afghanistan, samt sin egen ekonomiska utveckling, menar Niklas Granholm. Dessutom har Arktis

PROFIL

Niklas Granholm

■ **Har akademisk grundexamen**, där nationalekonomi, statsvetenskap och historia ingår. Han har varit verksam vid FOI sedan 1994 och har skrivit ett stort antal uppmärksammade forskningsrapporter med inriktning mot förvars- och säkerhetsfrågor.

en stark symbolisk betydelse för Kanadas självbild.

Isländsk svekdebatt

Island genomlider både en säkerhetspolitisk och en ekonomisk kris. Islänningarna känner sig svikna av politikerna som de menar lastar över verkningarna av den ekonomiska krisen på befolkningen i form av bland annat hyperinflation och en svag valuta.

- Sveket kan innebära att islänningarnas intresse för internationellt samarbete i säkerhetspolitiska frågor minskar, vilket på sikt kan leda till isolatism, anser Niklas Granholm. Men det är bara en parameter av flera som kan påverka Islands arktispolitik, ett eventuellt medlemskap i EU är en annan.

Ny säkerhetspolitisk roll

Att det framtida Arktis får en ny säkerhetspolitisk roll är det enda vi vet med säkerhet i dag.

- Antingen blir det ett positivt scenario, där regionen utvecklas utifrån en gemensam insikt om Arktis globala betydelse, menar Niklas Granholm. Eller så får vi se en utveckling, präglad av motsättningar om resurser, sjövägar och territorier. Krig är föga sanno-

likt men ökade spänningar kan det bli. Arktis viktiga roll för USA och Ryssland när det gäller nukleär andraslagsförmåga kvarstår och båda länderna har ubåtar i området. Om Iran och Nordkorea skulle skicka kärnvapenmissiler mot USA så är vägen över Arktis den kortaste. USA utvecklar därför ett missilsförsvar för att kunna skjuta ner robotarna, vilket ger Arktis en ny strategisk roll.

■ Hur ska Sverige agera i Arktisfrågan och i vilka fora?

- I regionen finns olja, gas och rika fiskevatten men också militär närvaro och territoriella tvister. Som exportberoende nation är Sverige beroende av öppna marina handelsvägar och bör därför inom EU:s och det nordiska samarbetets ram på olika sätt verka för detta. Vår solidaritetsförklaring innebär att Sverige inte står passivt om ett EU-land eller annat nordiskt land, det vill säga Norge hotas. Detta länkar in oss i utvecklingen i ett framtida Arktis och både EU och Nato tar nu fram en Arktispolicy.

CLAES-GÖRAN HANBERG
redaktionen@mediaplanet.com

L Skandinavien nordligaste tekniska universitet
Forskning & utbildning i världsklass

Master i Säkerhet

Luleå tekniska universitet erbjuder ett unikt Masterprogram i Säkerhet (2 år), med en möjlighet till en Magister (1 år), som behandlar säkerhetsfrågor ur ett psykologiskt perspektiv.

Intresserad? Kontakta:
Anita Gärling, Programkoordinator
Anita.Garling@ltu.se
0920 492164
www.ltu.se/arb/d1683/d20010

www.ltu.se

LULEÅ TEKNISKA UNIVERSITET

Internationell kris- och konflikthantering, 180 hp

Grundutbildningsprogram vid Umeå universitet
Ht 2010

Krishantering och fredsbyggande, 60/120 hp

Masterprogram vid Umeå universitet
Ht 2010

Sista ansökningsdag 15 april 2010.
För information se www.pol.umu.se

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

NYA HANDELSVÄGAR

När den globala uppvärmningen gör att Arktis ismassor smälter öppnas också nya farleder för sjöfarten. Det ger nya handelsvägar som gör vissa länder till vinnare och andra till förlorare, vilket kan leda till konflikter.

FOTO: ISTOCKPHOTO

GAS & OLJA

Ryssland har trumf på hand

United States Geological Survey, USGS, uppskattar att Arktis rymmer cirka 30 procent av de hittills upptäckta gasfyndigheterna och 13 procent av oljefyndigheterna.

Merparten finns i det istäckta havet på mindre än 500 meters djup och en stor del av fyndigheterna ligger på ryskt område. En tredjedel av Arktis ligger ovanför havsytan och en tredjedel ligger på kontinentalsockeln på mindre än 500 meters havsdjup. Resterande tredjedel ligger i djuphavet och är täckt av is.

Enligt Statoils prognos tar det mellan 65-100 år innan avsmältningen av Arktis sommaris möjliggör en exploatering av fyndigheterna. Det är dock mycket svårt att exakt prognostisera detta eftersom avsmältningen inte är linjär över tid.

FN:s havsrättskonvention, artikel 76, lägger fast vilka geologiska regler som gäller för ett lands rätt att kontrollera naturtillgångar på havsbotten och därunder. Gjorda mätningar visar att främst Ryssland men även USA kan göra stora anspråk på gas- och oljefyndigheterna i Arktis.

- Men alla nationer i området, utöver Ryssland och USA även Danmark/Grönland, Norge och Kanada, får i princip så stora anspråk att de överlappar varandra, säger **Martin Jakobsson**, professor i marin geologi och geofysik vid Stockholms universitet. Det leder till att rätten till naturresurserna på havsbotten delas upp mellan dessa länder, förhoppningsvis i bästa samförstånd.

CLAES-GÖRAN HANBERG

redaktionen@mediaplanet.com

Idag finns det civilingenjörer i riskhantering på Haiti!

Vill du också arbeta med riskhantering?

Studera vid Lunds Tekniska Högskola!

LUNDS UNIVERSITET
Lunds Tekniska Högskola

www.riskhantering.lth.se

Magister/masterprogram
60/120 högskolepoäng

SAMHÄLLELIG RISKHANTERING

Utbildningen är såväl yrkesorienterad som forskningsförberedande. Studierna lägger en grund för den praktiska riskhanteringen, som den planeras, struktureras och utförs på olika samhällsnivåer och inom olika samhällssektorer. Utbildningen förmedlar förståelse för riskhanteringsförfaranden och hur dessa påverkas av lagstiftning och andra former av styrning och påverkan. Utbildningen är en distansutbildning.

Utbildningen öppnar möjligheter till många olika yrkesval inom offentlig verksamhet, näringsliv och organisationer.

Behörighetskrav

För behörighet krävs akademisk examen om minst 180 högskolepoäng inom valfritt ämnesområde.

Kontaktpersoner: Inge Svedung, 054-700 15 60
eller Helena Rådbo, 054-700 19 77

KAU.SE

INSPIRATION

TIPS

4

RÄTTA TILL
BRISTERNA

SÄKRA DIN INFORMATION

Fråga: Vad kan hända om ett företag försummar informationssäkerheten?

Svar: Jo, då kan detta mar-
drömsscenario bli verklighet!

SÅ LYCKADES VI

INFORMATIONSSÄKERHET

Ett framgångsrikt exportföretag är i slutspurt av ett utvecklingsarbete med en ny produkt. Det är ett modernt företag som utnyttjar nya kommunikationskanaler som e-post, intranät och internet. Dokumentfiler skickas mellan arbetsstationer både internt och externt. Strax innan lanseringen släpper ett konkurrerande företag en exakt kopia av produkten och den förtvivlade chefen kallar till krismöte.

– För att slippa hamna i sådana hemska situationer bör man införa ett ledningssystem för informationssäkerhet och certifiera det enligt den internationella standarden SS-ISO/IEC 27001, säger **Bengt Rydstedt**, projektledare på Swedish Standards Institute, SIS.

Fokuserar på risker och hot
SIS har tre produktområden: Standardisering/standards, handböcker samt utbildning /konsulttjänster.

– Standarden fokuserar på de risker och hot som kan uppkomma inom en organisation, till exempel att en anställd stjälar en företags-hemlighet. Samtidigt säkerställer

”Standarden fokuserar på de risker och hot som kan uppkomma inom en organisation.”

Bengt Rydstedt
Projektledare på SIS.
FOTO: DANIEL WADENIUS

man också att organisationen lever upp till gällande lagar och regler för riktighet, tillgänglighet och konfidentialitet, så kallad compliance.

Myndigheten för Samhällsberedskap, MSB, har funnit att även statliga myndigheter brister när

det kommer till informationssäkerhet.

– Förhoppningsvis rättas bristerna till nu när MSB föreskrivit att alla statliga myndigheter ska styra sin informationshantering enligt SS-ISO/IEC 27001, hoppas Bengt Rydstedt. Tidigare hade var-

je myndighet egna regler för informationssäkring.

Skapar förtroende

Företag som kan visa att de följer SS-ISO/IEC 27001 kan få en konkurrensfördel. Då vet samarbetspartners och kunder att den information de vidarebefordrar med stor sannolikhet inte hamnar i orätta händer.

Införandet av ett ledningssystem för informationssäkerhet ska vara väl förankrad hos företagsledningen. Dagens informationsteknologiska verksamheter är dock oerhört komplexa med en blandning av teknologier, processer och medarbetare som alla samverkar för att verksamheten skall få ett så bra stöd som möjligt i sin informationshantering.

Bedöm säkerheten

Med en så kallad GAP-analys, en metod för att identifiera, precisera och åtgärda gapet mellan en befintlig och en önskad situation, kan man bedöma hur god informationssäkerheten är genom att bland annat mäta intrång och intrångsförsök.

– Ibland kan det vara klokt att anlita ett konsultföretag, menar Bengt Rydstedt. SIS har också en handbok och andra hjälpmedel för implementeringen. Vi har även ett längre utbildningsprogram, Informationssäkerhetsakademien.

CLAES-GÖRAN HANBERG
redaktionen@mediaplanet.com

FAKTA

■ **SS-ISO/IEC 27001** definierar kraven på ett ledningssystem för informationssäkerhet.

■ **Den innehåller** också en åtgärdslista, baserad på SS-ISO/IEC 27002.

■ **Standarden vänder** sig till de personer som utför, ska upprätta, införa och underhålla ett ledningssystem för informationssäkerhet eller de som utför revisioner av ledningssystem för informationssäkerhet.

■ **Revisionerna kan** vara interna kontroller eller tredjeparts-certifiering, utförd av ackrediterade certifieringsföretag.

■ **Standarden har** ett procesorienterat angreppssätt för att etablera, implementera, använda, övervaka, granska, upprätthålla och förbättra systemet för informationssäkerhet.

■ **Standarden täcker** in allt från digital information, pappersdokumentation och fysiska tillgångar (datorer och nätverk) till kunskap hos era medarbetare.

! **Läs mer om**
SS-ISO/IEC 27001 på:
www.sis.se
www.swedac.se

SÄKERHETSARBETE

Flygande start
för säkerheten

Pensionsmyndighetens verksamhet styrs av många olika lagar. Det gör informationssäkerheten komplex.

– Vi hade påbörjat ett säkerhetsarbete på Premiepensionsmyndigheten, PPM, där jag tidigare var säkerhetschef, berättar Henrik Engström. Det gav oss en flygande start när vi nu tar ett helhetsgrepp på säkerheten på den nya Pensionsmyndigheten, en hopslagning av PPM och delar av Försäkringskassan. Ledningssystemet för informationssäkerhet är den viktigaste delen i säkerhetsprojektet.

Att utgå från standarden ISO 27001 var enligt Henrik Engström en självklarhet:

– Det ger en struktur i arbetet och tydliggör ansvarsfördelningen i organisationen. MSB har också bestämt att ISO 27001 ska användas. När vi blir föremål för granskning av till exempel Datainspektionen eller Riksrevisionen kan vi då visa att vi har en tydlig struktur och handlingsplan för informationssäkerheten. Det gör oss inte immuna mot incidenter men vi kan minska risken.

Pensionsmyndigheten har tagit fram övergripande styrdokument för informationssäkerheten som innefattar policy och riktlinjer. Behörighetskontroll och logguppföljning är två viktiga säkerhetsaspekter, liksom informationsklassning och kontinuitetsplanering.

– Vi har nu lagt fast hur vi vill leda och styra säkerhetsarbetet, säger Henrik Engström. Men verkligheten och kartan stämmer ännu inte helt överens. Det ska vi se till att dom gör, bland annat med hjälp av GAP-analys.

Den sista ficklampan du köper...

5.11
TACTICAL SERIES

LIGHT FOR LIFE
www.511tactical.com

2 timmars drift per laddning

Ljusstyrka, **270 lumens**

Inga miljöfarliga batterier

500.000 laddcykler

Laddas på **90 sekunder**

3 driftslägen

- 270 lumens
- 90 lumens
- Strobe

Längd = 29cm
Huvud = 7cm Ø
Kropp = 4,5cm Ø

Myndighet / företag, var god kontakta MP-SEC International
Privatpersoner, var god kontakta Terrängbutikerna

Tel: 031-133070
www.terrang.se

Vi tar fram djuret i dig

Otydliga roller och ansvar, riskhantering med eget liv, informationstillgångar på driven och ständiga förbättringar utom räckhåll...

Vår modell gör ditt risk- och säkerhetsarbete effektivt och ditt LIS- och/eller FISK-införande till en glidflygning.

Aldrig längre än ett avrop bort. www.actea.se

Stockholm Göteborg Linköping Lidköping Västerås Växjö

Cybercom+You

Cybercom presenterar:

Compliance Management med rationella metoder

Ett regelverk utan effektiv uppföljning fungerar inte. Utmaningen inom Compliance Management är att skapa rationella metoder för att mäta organisationens efterlevnad mot ställda krav.

Vi har utvecklat Cybercom Compliance Portal – en onlinelösning för att driva och mäta efterlevnad enligt SS-ISO/IEC 27001, PCI DSS, BITS, eller kundspecifika regelverk. Vi har onlinestöd för risk- och åtgärdsanalyser och utgår från decentraliserade säkerhetsmetoder.

Vill du veta mer om våra lösningar och metoder? Eller vill du vara med i vårt team och arbeta med dessa frågor för våra kunder?

Hör gärna av dig till mig. Jag heter Bengt Berg och är Head of Compliance Management Services på Cybercom. bengt.berg@cybercom.com, 070-825 00 29.

www.cybercom.se/compliance

Cybercom Group är ett högteknologiskt konsultföretag. Vi är cirka 1 900 anställda med uppdrag världen över och 28 egna kontor i 11 länder.

CYBERCOM GROUP

NYHETER

Samspel skapar nya arbeten i Sverige

■ **Fråga:** Vad är det nya i kopplingen med dubbelanvändningen av civil och militär forskning?

■ **Svar:** I dag är det den civila sidan som går före, militären plockar forskningsresultat som sedan anpassas till militära behov.

Dual use ger svenska jobb när militärt och civilt samspelar.

I dagens svenska samhällsklimat är allt som har att göra med skapandet av nya jobb heta nyheter. En statlig myndighet som tuffat på i den linjen långt innan krisen är Vinnova där man har en minst sagt högteknologisk inriktning.

Här försöker samhället skapa förutsättningar för att ny spetsteknologi ska kunna växa fram i ett samspel mellan bland annat militära och civila behov i samhället.

Historiskt sett så var det alldeles nyss som militären med hjälp av extremt bra finansiering kunde forska i all hemlighet och ta fram fullständigt unika lösningar till en mycket hög kostnad. Lösningar som var helt skraddarsydda för de militära behoven och som inte hade någon större användning utom i krigssituationer.

Rejält byggda doningar

Den som varit och tittat på det som såldes förr på överskottslagren vet precis hur det kunde vara. Där fann man delar eller hela produkter som kunde köpas för en spottstyver, rejält byggda doningar med många oanvändbara finesser. En del av materielen dög bara till boj-

”När militären forskade förr blev det väldigt dyrt men också väldigt, väldigt bra.”

Jonas Wallberg
Enhetschef för Informations- och kommunikationsteknik på Vinnova. FOTO: VINNOVA

sänken. Vissa fordon kunde ibland utnyttjas av bönder eller andra som behövde terränggående rullande materiel. Men till stora delar var grejorna mest metallskrot.

Dual use gäller

Så där går det inte längre att fortsätta av många skäl. Framför allt är det kostnaderna som satt stopp för den enskilda militära lekstugan. Nu är det dual use som gäller.

– Mycket av det som gjordes blev

helt enkelt extremt dyrt, säger **Jonas Wallberg** som är enhetschef för Informations- och kommunikationsteknik på Vinnova. Han är därmed chef för en av de viktigaste instanserna inom det svenska samhället när det gäller beslut om medel till företag och forskare, som ska ge nya jobb till landet.

– Det kan vara befintliga eller nystartande företag där vi går in med pengar.

– När militären forskade förr var

FAKTA

Forskning och affärer

■ **Totalförsvarets** Forskningsinstitut, FOI, bedriver en mycket bred verksamhet, vilket bland annat illustreras av att man har inte mindre än 30 forskningschefer, som alla har ett eget nyckelområde att ansvara för. FOI startade i januari 2001.

■ **Uppdraget** är att är att bedriva forsknings-, utvecklings- och försöksverksamhet till nytta för försvar och säkerhet.

■ **När andra** myndigheter och även företag ska öka och förstärka exempelvis IT-säkerhe-

ten är det inte omöjligt att det är forskning från FOI, som leder till att man klara ut problemet. Man har nämligen ett mycket avancerat forskningsprogram även på det området.

■ **I övrigt** följer man Natos utveckling, kartlägger skogsskövling från rymden, genusforskare och håller koll på vad som händer med den ökande och samhällsfarliga fattigdomen i Ryssland pga recessionen osv.

■ **Kopplingen** civilt-militärt har aldrig varit tydligare än vad det är i dag.

det frågan om extremt specifika projekt. Det blev väldigt dyrt men också väldigt, väldigt bra för deras behov, säger Jonas Wallberg.

Globalt marknadstänkande

I dag har man inte råd med den linjen längre utan måste nu tänka mer på pengarna.

– Det krävs ett globalt marknadstänkande i dessa forskningsprojekt, säger Jonas Wallberg. Och där har militären haft svårt att hänga med.

Förr var det ibland så att viktiga innovationer kom från den militära sidan och sedan spillde över till civil användning. I dag är det oftare tvärtom. Civila lösningar, eller kombinerade lösningar, säljs i stora serier på en civil världsmarknad men används även militärt. Kan ske i modifierat skick.

Ömsesidigt utbyte

– Militären tittar i dag ofta på hyllan efter systemlösningar som passar deras behov, säger Jonas Wallberg. Ett exempel är datakommunikation där man på den civila sidan siktar på snabbhet, men där militären väljer en egen långsammare men framför allt mycket mer robust version.

Områdena som Vinnova valt att satsa på sedan utvecklingen drog igång på 90-talet är många och breda. Det är ett stort ömsesidigt utbyte mellan civilt och militärt. I vissa nischer har man fått fram världsledande företag, till exempel när det gäller IR-kameror.

GUNNAR ERIKSSON

redaktionen@mediaplanet.com

NYA MATERIAL

Forskare lockas av Lotuseffekten

Apolloprojektet gav den civila sidan nya material och nya kunskaper. Kopplingen civilt – militärt finns kvar än i dag men litet omformad.

– I dag tar vi inte fram egna material. Istället undersöker vi allt från metall till gräs för att förstå egenskaper och finna militära och civila tillämpningar, säger forskningschefen **Steven Savage** på Totalförsvarets Forskningsinstitut, FOI, i Linköping. Han är en av 30 forskningschefer, området är materialteknik. Han är också adjungerad professor vid KTH.

– Hetast i dag inom materialforskningen är Lotuseffekten, berättar Steven Savage. Den upptäcktes när man studerade hur vatten och smuts uppförde sig på Lotusblommans blad. Vattnet formar nästan perfekta runda droppar och smuts fastnar inte.

Användbara egenskaper

Ytan har en speciell dubbelstruktur som finns på tusentals bilder att se på nätet. Genom att härma strukturen tar man fram material med liknande egenskaper.

– Ett användningsområde för sådana ytor kan vara att slippa havstulpaner på ubåtar. Samma egenskaper skulle kunna vara användbara när man vill slippa att katetrar i kroppen växer fast vid lång användning under till exempel cancerbehandling.

En annan sida är att samma glatta och hala yta försvårar bakterietillväxt vilket är minst sagt hett och säljbart i dag.

GUNNAR ERIKSSON

redaktionen@mediaplanet.com

Vi utbildar
framtidens polis
för ett tryggare
samhälle.

Polishögskolan

www.polishogskolan.se

soft
armour

Patenterad lösning ger mänskligt skydd

Soft Armour är varumärket och samlingsnamnet för Protaurius produkter med den teknologin. Teknologin i *Soft Armour* innebär att vi med ett keramiskt kulmaterial kan skydda människor och känslig utrustning mot beskjutning med finkalibrig ammunition, även pansarbrytande.

Soft Armour är ”självläkande” och klarar flera träffar i samma håll. Det fungerar utmärkt att använda i konstruktionslösningar som väggar, murar, sköldar, receptionsdiskar etc.

Protaurius

info@protaurius.com | www.protaurius.com

Our solutions deliver success

Kitron

Kitron är ledande inom
elektroniktillverkning i Scandinavien

Säkerhet kräver kvalitet

Våra kunder levererar
samhällssäkerhetsprodukter

www.kitron.com

Generic Systems – ett dotterbolag i konsult- och telekomgruppen Generic Sweden - erbjuder avancerade tjänster och lösningar i verksamhetskritiska tillämpningar för försvar och samhällssäkerhet. Genom att kombinera verksamhetskunskande och utvecklingsmetodik med expertkompetens inom kritiska teknikområden skapar bolaget helhetslösningar, som möter kundernas behov. Kunderna är i första hand Försvaret och andra myndigheter. Generic Systems har ca 45 anställda och har sina lokaler i Nacka Strand.

Konsulter med intresse för samhällssäkerhet och försvar!

Vi har fått in nya intressanta uppdrag och behöver förstärka oss med ett antal erfarna konsulter.

Aktuella kompetensområden:

- Verksamhetsanalys och arkitektur
- Design och systemutformning
- Informations- och kommunikationssystem
- Fast och mobil kommunikation
- Informationshantering
- Krishantering

Du har en gedigen utbildning och erfarenhet inom ditt kompetensområde. Du har förståelse för och erfarenhet av de speciella krav konsultarbetet ställer:

- Lyhördhet för kundens krav och önskemål
- Förmåga och drivkraft att skapa nya uppdrag
- Förmåga att arbeta självständigt men också i nära samarbete med kollegor

Du kommer att få arbeta i en kreativ och stimulerande miljö tillsammans med kompetenta och trevliga kollegor. Erfarenhet av militära tillämpningar är en merit. Skicka din ansökan med tillhörande CV till jobb@generic.se senast 5 mars. Frågor om tjänsterna besvaras av Kenneth Monthan, VD Generic Systems, 08 – 601 38 00

Generic Sweden AB • Augustendalstorget 3 • 131 04 Nacka Strand • Tel: 08-601 38 00

Jakten på dödliga virus

Ebola, Dengue, Lassa, Influenza är några exempel på de potentiellt dödliga virus vi undersöker. Alla virus kan döda men vissa är farligare än andra. Vironovas utmaning är därför att utveckla metoder som snabbt kan identifiera de dödligaste virus man känner till. Det gör vi inom ramen för projektet "Pan-VirusShield". Genom att kartlägga extremt farliga virusstammar bidrar vi till att förbättra samhällets beredskap mot virusrelaterade sjukdomar men också mot bioterrorism.

Till vår hjälp har vi avancerade elektronmikroskop. Det är bara med sådana man ingående kan studera ett virus i nanostorlek. Vi tar bilder av viruset och använder sedan avancerad bildanalys för att ta fram den mjukvara som krävs för analysen. Genom denna kan vi sedan kartlägga virusets mikroskopiska särdrag. Därigenom kan vi identifiera det och skilja det från andra typer av virus.

Den information vi får fram läggs in i en speciell virusdatabas. Informationen används sedan för virusjämförelser för att kunna ställa diagnos när en person drabbats av en farlig virusinfektion. På bara

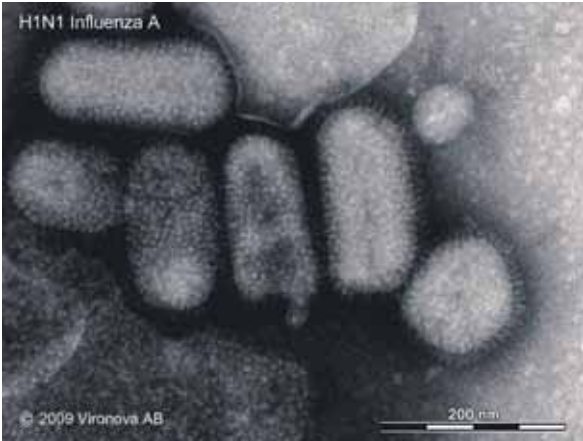
några minuter får vi fram den information som krävs för att kunna identifiera det virus som orsakat infektionen. I Sverige samarbetar vi med forskare på Smittskyddsinstitutet och Centrum för bildanalys i Uppsala.

NIAID kategori A, B och C virus prioritet

Kategori A	Junin, Machupo, Guanarito, Lassa Fever, Hantaviruses, Rift Valley Fever, Dengue, Ebola, Marburg
Kategori B	Caliciviruses, Hepatitis A, West Nile Virus, LaCrosse, California encephalitis, VEE, EEE, WEE, Japanese Encephalitis, Kyasanur Forest Virus
Kategori C	Nipah, Crimean-Congo Hemorrhagic fever, Tickborne encephalitis viruses, Yellow fever, Influenza, Rabies, Chikungunya, SARS

(ref: <http://www3.niaid.nih.gov/topics/BiodefenseRelated/Biodefense/research/CatA.htm>)

MSB bistår med finansiella medel till forskning och utveckling och är en viktig rådgivare i vårt upp-

drag att stärka samhällets beredskap mot utbrott av smittsamma sjukdomar som härstammar från farliga virus.

Vironovas teknologiplattform används också för att undersöka effekten av nya antivirala läkemedel. Idag pågår det utvecklingsprogram av antivirala läkemedel mot HIV, influensa och Herpes. Vironova tillhandahåller även ett brett utbud av digital bildbehandling och tjänster inom bildanalys som bygger på visualisering av viruspartiklar, virusliknande partiklar (VLP) och nanopartiklar.

EXPERTPANELEN

Madeleine Cederarv, 31
Läser tredje terminen på
Polishögskolan i Stock-
holm.

Lisa Gillström, 24
Arbetar som program-
ansvarig på Folk och
Försvar.

Tomas Lönnqvist, 28
Skriver sin masteruppsats
om arbete i frivilligorgani-
sationer på MSB.

Laila Naraghi, 27
Arbetar som pressekrete-
rare på Olof Palmes Inter-
nationella center.

■ Vad består din utbildning av?

Om knappt ett år kommer jag att vara färdigutbildad polis. Tidigare har jag läst biomedicin på Karolinska Institutet, där jag också har tagit en medicine doktorsexamen. Jag har även gjort värnplikt som skyddstroppschef inom flygvapnet och för tre år sedan gick jag med i CBRN-förbundet.

- CBRN står för kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära ämnen och CBRN-förbundet vidareutbildar CBRN-specialister att fungera som rådgivare i krisledningar, samt håller utbildningar i samhällsskydd och säkerhet med inriktning på CBRN. I dag samarbetar vi bland annat med flera stora centrala myndigheter. CBRN-förbundet har gett mig en möjlighet att kombinera min värnpliktsutbildning och medicinutbildning så att jag kan arbeta med säkerhetsfrågor och bidra till samhällets krishantering.

"Man kan inte skydda sig mot allt, men man kan vara förberedd och insatt."

■ Vad kommer du att arbeta med i framtiden?

Det finns flera olika områden där kunskaper om CBRN är efterfrågade. Både i fredstid och i krigstid kan samhället behöva mobilisera sin krisberedskap för att hantera utsläpp eller attacker av olika slag. Inom polisen finns det kris- och riskhanteringsgrupper och jag skulle också kunna arbeta med utbildning. Många myndigheter behöver både rådgivning och internutbildning inom CBRN skydd.

■ Varför intresserar du dig för detta?

Det är kul att kunna hjälpa till och göra nytta. Man kan inte skydda sig mot allt, men man kan vara förberedd och insatt. Efterfrågan har ökat av den här typen av kompetens och jag tror att det hänger samman med att vi är mer riskmedvetna i dag än tidigare.

■ Vad har du för arbetsuppgifter?

Jag ansvarar för delar av Folk och Försvars programverksamhet. Folk och Försvar är en öppen arena där försvars- och säkerhetspolitik samt frågor som rör fred, frihet och demokrati belyses och debatteras. Mina arbetsuppgifter innefattar allt från att arrangera frukostseminarier och studieresor till säkerhetspolitiska studentkonferenser på landets universitet och högskolor.

■ Vad har du läst?

Jag har läst vid pol. mag.-programmet i Karlstad med inriktning på statsvetenskap, men jag har inte tagit ut min examen än. Det fattas fortfarande en d-uppsats eftersom jag började praktisera på Folk och Försvar och sedan fick möjlighet att stanna kvar. Därtill har jag genomfört två utbildningar via Svenska Lottakåren: Grundläggande Totalförsvarsutbildning samt Ledningsstödsutbildning. Jag gick med i Lottakåren eftersom jag var intresserad av deras kursutbud som inriktar sig mot internationell verksamhet.

■ Vad fick du lära dig på utbildningarna i Lottakåren?

Jag har fått en mycket värdefull inblick i hur militärt insatsarbete kan se ut i förhållande till civil krishantering. Jag har fått praktisk kunskap om försvaret, vilket har varit ett bra komplement till mina tidigare akademiska studier samt mitt nuvarande jobb. På den Grundläggande Totalförsvarsutbildning fick vi lära oss allt från livet i fält till att hantera vapen. Ledningsstödsutbildningen var i sin tur inriktad på stabs- och sambandstjänst där flertalet moment var anpassade för arbete i internationell miljö. Det finns också ledningsstöds/stabsutbildning inriktad enbart på civil krishantering.

■ Vad vill du göra i framtiden?

Jag vill gärna fortsätta arbeta med försvars- och säkerhetsfrågor och någon dag hoppas jag få möjlighet att söka en utlandstjänst som exempelvis stabs- eller underrättelseassistent.

■ Vad studerar du?

Jag läser en masterexamen i Säkerhet vid Luleå Universitet. Utbildningen täcker upp alla olika typer av säkerhet, utom informationssäkerhet och kurserna innefattar allt från terrorism till juridik och hur man bygger en säkerhetsorganisation.

- För att kunna gå den krävs det att man har en kandidatexamen i psykologi eller sociologi i kombination med 60 poäng psykologi. Just nu gör jag mitt examensarbete på Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, MSB, i Stockholm. I maj kommer jag att vara färdig.

■ Hur kom det sig att du valde detta?

Jag har en kandidatexamen i psykologi och visste att jag ville jobba med säkerhet, men alla utbildningar i Sverige hade ett väldigt tekniskt perspektiv. Därför hörde jag av mig till utbildningskoordinatören på psykologiprogrammet och frågade varför det inte fanns en sådan utbildning med människan i fokus. De höll med och arbetet med att utforma programmet drog igång. Hösten 2008 startade utbildningen och första året var vi sex elever.

■ Varför vill du jobba med säkerhet?

Det är framför allt det mänskliga perspektivet på säkerhet som intresserar mig. Jag trivs med att hjälpa andra, helt enkelt.

- Det är också en väldigt bred utbildning som innefattar många olika aspekter. Mitt examensarbete handlar till exempel om vad som motiverar frivilligarbetare i ideella organisationer som arbetar med säkerhet.

■ Vad kommer du att göra när utbildningen är klar?

Jag tror knappast att det blir några svårigheter att få jobb. Det är redan många som har hört av sig och utbildningen ger potentiella arbetsgivare inom många områden. Jag flyttar gärna till en annan del av landet bara jobbet verkar roligt och stimulerande.

■ Vad har du läst?

Först läste jag på pol. mag.-programmet i Uppsala. Sedan fortsatte jag på Försvarshögskolan i Stockholm. Det var en civil utbildning med inriktning på krishantering och internationell samverkan.

■ Varför valde du just detta?

Dels passade det väldigt bra eftersom jag hade flyttat till Stockholm, dels handlar det om frågor som intresserar mig. Försvarshögskolan kombinerar det akademiska och det praktiska vilket ger ett rikare perspektiv.

■ Vad var bäst med utbildningen?

Vi fick inte bara möta akademiker, utan också praktiker som exempelvis generalen som varit i Kongo och personer inom polisen, räddningstjänsten och andra delar av samhället. Försvarshögskolan kombinerar också den civila och den militära kunskapen. På så sätt fick vi en bredare syn på säkerhetsfrågor och internationella relationer. Det var en bra utbildning för mitt nuvarande jobb.

■ Vad är det du jobbar med?

Jag är pressekreterare på Palmecentret. Palmecentret arbetar för demokrati och mänskliga rättigheter runt om i världen. Det kan handla om att stötta till exempel fackföreningar i Zimbabwe och demokratiaktivister i Burma. Vi vill ge makt till människor så att de kan förändra sina samhällen och därmed sina egna liv. Det känns värdefullt att få jobba här eftersom jag vet att vi gör skillnad.

"Vi vill ge makt till människor så att de kan förändra sina samhällen och därmed sina egna liv."

Krisberedskap och krishantering – nationellt och internationellt

På Försvarshögskolan möts de människor som arbetar med nationell och internationell krishantering och de som ska göra det i framtiden.

Försvarshögskolan förenar beprövad erfarenhet och förnyelse i både forskning och utbildning. Vi har nära relationer till aktörerna inom krisberedskapen och vid insatser nationellt eller internationellt. Vi utvecklar relevant ny kunskap och skapar ändamålsenliga övningar inom krisberedskapen. Vi utvecklar och genomför uppdragsutbildningar och högskolekurser.

Försvarshögskolan hjälper dig att stå bättre rustad inför dagens och morgondagens kriser.

För mer information om Försvarshögskolan gå in på www.fhs.se

Leif Gustavsson, 52
Arbetar som beredskaps-
direktör på Länsstyrelsen i
Värmland.

Maja Svenbro, 27
Arbetar på risk- och ut-
vecklingsverksamheten på
Helsingborgs brandförvar.

Martin Åhlin, 34
Arbetar som utbildnings
och projekthandläggare på
Folke Bernadotteakademien.

Marianne Gresseth, 27
Läser andra terminen på
Risk- och krishanterings-
programmet på Miun.

■ Vad har du läst?

Jag har läst magisterprogrammet i riskhantering och samhällssäkerhet vid Karlstad Universitet. Utbildningen var två terminer och gav en bra insikt i det svenska krishanteringssystemet. Dessutom fick vi verktyg för att göra risk och sårbarhetsanalyser, samt för att kunna göra en analys av kostnaden i relation till nyttan.

”Det är roligt att utbildningen överensstämmer så väl med de arbetsuppgifter jag har i dag.”

■ Varför valde du denna utbildning?

Jag har arbetat 29 år inom försvarsmakten men vid en omorganisation blev jag övertalig. Då såg jag mig om efter en yrkesinriktning där min tidigare utbildning och erfarenhet skulle vara ett plus. Det är roligt att utbildningen överensstämmer så väl med de arbetsuppgifter jag har i dag. Jag har verkligen utbildat mig för just det här jobbet.

■ Vad har du för arbetsuppgifter?

Mitt arbete består i att ha en övergripande koll på risk-, säkerhets-, och krishantering i Värmland. Det är en stor bredd på mina arbetsuppgifter och många intressanta frågor att ta tag i. Arbetet ger en inblick i viktiga system i samhället och täcker in hela djupet, från kommunal nivå till internationell nivå. Dessutom finns det möjligheter till både nätverksbyggande och resor runt om i Sverige. Det känns väldigt inspirerande.

■ Vad har du gått för utbildning?

Jag läste först till brandingenjör och byggde sedan på med civilingenjörs-examen i riskhantering. Båda utbildningarna var på Avdelningen för Brandteknik och Riskhantering på Lunds Tekniska Högskola. Brandingenjörsutbildningen gav kunskap om hur bränder uppstår och betar sig samt tekniskt brandskydd. Mastersutbildningen handlade mer om hanteringen av risker i ett bredare samhällsperspektiv.

■ Varför valde du att läsa just detta?

Det var lite otippat att jag skulle hamna på LTH efter att ha gått samhällsvetenskapliga programmet med musikinriktning på gymnasiet. Men jag gick ett tekniskt basår och upptäckte att jag gillade matte och fysik. Detta nyväckta intresse i kombination med lite blåljusromantik fick mig att söka brandingenjörsutbildningen. Civilingenjörsutbildningen i riskhantering gav en bredare bas och jag gillar att arbeta med förebyggande arbete.

■ Vad arbetar du med idag?

Jag arbetar med riskhantering och beredskapsplanering på Helsingborgs brandförvar. Det är en verksamhet där brandförvaret bland annat arbetar med brandskydd och beredskapsfrågor gentemot större företag och riskobjekt i kommunen. Jobbet innebär också en hel del arbete i projekt inom kommunen och regionen. Det roligaste med jobbet är nog att jag får träffa så mycket folk och att arbetet har ett tydligt gott syfte.

■ Vad skulle du säga till dem som funderar på att läsa samma utbildning?

Den ger en väldigt bred bas att stå på och det är fortfarande lätt att få jobb, inte bara inom räddningstjänsten. Med den här utbildningen kan man även arbeta inom till exempel näringslivet, myndigheter eller som konsult.

■ Vad läste du?

Jag läste programmet för internationell kris- och konflikthantering. Utbildningen var till stor del förlagd till Sollefteå lärcenter men drivs av Umeå Universitet i samarbete med myndigheten för samhällsskydd och beredskap på Sandö och centret för katastrofmedicin vid Umeå Universitetssjukhus.

Det var en väldigt bred utbildning som kombinerade teori med praktik och gav många olika aspekter på krishantering och fredsbyggande. Utbildningen gav också en stor förståelse för de olika aktörerna inblandade i internationella operationer.

”Jag har alltid varit intresserad av fred och rättvisa och hur människor i olika delar av världen kan förbättra sin situation.”

■ Vad arbetar du med idag?

Min titel är utbildnings- och projekthandläggare. Det innebär att jag deltar i utformande, genomförande och utvärdering av de projekt och utbildningar som Folke Bernadotteakademien anordnar. Detta kan vara allt från att utbilda civila observatörer på väg till Kongo eller Georgien, till kurser på hög nivå om hur man till exempel leder en internationell fredsoperation.

■ Vad är det bästa med ditt yrkesval?

Att det är så ombytligt. Jag träffar otroligt mycket folk från hela världen och får också resa en hel del själv i jobbet, till bland annat New York och Kosovo. Jag har också alltid varit intresserad av fred och rättvisa och hur människor i olika delar av världen kan förbättra sin situation och komma till rätta med konflikter och förtryck.

■ Varför valde du att läsa detta?

Jag kände att jag behövde utveckla mig själv och komma vidare i livet. Tidigare jobbade jag som snickare, men drog på mig flera allergier så jag kunde inte fortsätta med det.

Risk- och säkerhetshantering lät otroligt intressant. Jag har alltid varit intresserad av att hjälpa och förändra till det bättre. Jag tycker det är viktigt att skapa en trygg värld.

■ Vad är det bästa med just denna utbildning?

Den är väldigt bred och kan ge jobb på så väldigt många områden, allt från att arbeta med säkerhet på ett ganska litet företag till stora övergripande frågor i en stad eller region. Utbildningen ger helt enkelt många valmöjligheter och säkerhet är ett aktuellt ämne som ligger i tiden.

■ Vilka ämnen är roligast?

Hittills är det sociologin och psykologin som varit roligast. Undervisningen har gett oss en förståelse för hur människor agerar privat, socialt och i samhället, vad som påverkar att saker och ting blir som de blir. Psykologin har handlat en hel del om trauma och vad som händer en människa vid chock.

■ Vad är ditt drömjobb?

Oj, vad svårt... Det är inte så viktigt vad jag får göra så länge det är ett arbete där jag känner att jag kan påverka. Jag flyttade hit till Östersund för utbildningen, men jag skulle mycket väl kunna tänka mig att flytta härifrån om jag hittar ett jobb jag skulle trivas med någon annanstans.

”Utbildningen ger helt enkelt många valmöjligheter och säkerhet är ett aktuellt ämne som ligger i tiden.”

För säkerhets skull!

Risk- och krishanteringsprogrammet, 180 hp

En utbildning för dig som vill **arbeta med utmaningar i risk- och säkerhetsfrågor** inom företag och organisationer i Sverige eller utomlands.

Att hantera risk och säkerhet blir allt viktigare i många verksamheter. Därför är personer med utvecklad kunskap om hur man gör det eftertraktade. Detta treåriga samhällsvetenskapliga program förbereder dig såväl teoretiskt som praktiskt för att arbeta som expert eller ledare inom det växande svenska och internationella arbetsfält som omfattar risk- och krishantering, säkerhetssam-

ordning samt kvalitetsteknik. Utbildningen är nära kopplad till Mittuniversitetets omfattande samhällsvetenskapliga risk- och krisforskning. Efter utbildningen kan du arbeta exempelvis som säkerhetschef, riskanalytiker, beredskapssamordnare, omvärldsanalytiker, förhandlare och konflikthanterare. **Välkommen!**

Examen: Kandidatexamen i sociologi
Studieort: Östersund
Anmälningsskod: MIU-55903

Sista anmälningssdag: 15 april
Läs mer på www.miun.se/shv/rkh

Mittuniversitetet
MID SWEDEN UNIVERSITY

Härnösand • Sundsvall • Östersund

PROFESSIONELL INSIKT

Färgstarka, fruktansvärda bilder sköljer över oss i den dagliga nyhetsrapporteringen. Vår trygga vardag konfronteras med rörliga bilder av **skriande fattigdom, olyckor och mänskligt lidande**. Platser långt bort – Afghanistan, östra Kongo och nu senast Haiti etsar sig fast och blir en del av vårt kollektiva medvetande.

De är värda våra yttersta ansträngningar

De snabba och dramatiska händelseförloppen – som ofta får storpolitisk betydelse – ges en omfattande medieuppmärksamhet. Svenska folket skänker pengar och engagerar sig som aldrig förr.

”Vad gör Sverige?” är en fråga som ofta ställs. Svaret är, glädjande nog, att Sverige ofta tar både politiska och praktiska initiativ som innebär att vi deltar i krishantering på många platser i världen. Detta tar sig olika uttryck eftersom olika kriser kräver olika insatser.

Naturlig arbetsdelning

Därför har också svenska myndigheter ansvar för olika typer av insatser. Det är en logisk, naturlig arbetsdelning mellan myndigheter med olika kärnkompetens. Men, det är också en källa till irritation och en möjlig risk för suboptimering. Ibland vet den ena handen inte riktigt vad den andra gör.

Inom det långsiktiga utvecklingsarbetet har Sida sedan länge haft en ledande och dominerande roll. Katastrofhjälp och räddningsinsatser är en specialitet för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Försvarsmakten och Rikspolisstyrelsen hanterar det militära respektive polisiära bidraget.

Andra myndigheter bidrar med

sin speciella kompetens. Till det ska läggas ett stort antal engagerade och mycket framgångsrika enskilda organisationer – från Rädda barnen till Läkare utan gränser.

Bidrar till högre effektivitet

Folke Bernadotteakademin, FBA, skapades ursprungligen för att bidra till bättre samordning och högre effektivitet i genomförandet. Det sker bland annat genom forskning och utveckling, utbildning, samträning och övning samt personalförsörjning och stöd till pågående fredsinsatser.

Akademins uppdrag rör insatser i konfliktområden, där konfliktperspektivet och säkerhetspolitiska behov och medel står i fokus.

Den akuta krisen på Haiti, som ju är en följd av en naturkatastrof, ligger därför utanför akademins insatskarta. MSB, Sida och en rad beundransvärda enskilda organisationer är i stället de som står för det svenska engagemanget.

Säkerheten grundläggande

I Afghanistan är läget det omvända. Här står säkerheten i fokus och konfliktperspektivet är det centrala. Visst är utvecklingssamarbete viktigt också här, befolkningen tillhör världens fattigaste och livsvillkoren är extremt hårda. Men säkerheten är grundläggande. Utan säkerhet, ingen varaktig fred och i förlängningen ingen utveck-

SKYDD AV CIVILA

“Framför allt kvinnor är ytterst sårbara och utsatta i konfliktområdet där systematiska våldtäkter har blivit en del av krigföringen.”

Henrik Landerholm
Generaldirektör,
Folke Bernadotteakademin.

ling. Stabilitet – lag och ordning – att bygga en nation där människor känner sig trygga och litar på rättssystemet står i centrum för världssamfundets ansträngningar.

Försvarsmakten bidrar med stora resurser både materiellt och personellt. Därefter kommer polisen och i ökande grad FBA, men också MSB bidrar med viktig stödpersonnel.

Skyddar civilbefolkningen

I östra Kongo samverkar polisen, Försvarsmakten, MSB och FBA och bidrar med personal till såväl FN:s som EU:s insatser. En central del av det svenska engagemanget i Kongo är att skydda civilbefolkningen.

Framför allt kvinnor är ytterst sårbara och utsatta i konfliktområdet där systematiska våldtäkter har blivit en del av krigföringen. Svenska civila observatörer och poliser jobbar sida vid sida i FN:s så kallade Joint Monitoring Teams vars uppgift är att bidra till uppbyggnaden av en kongolesisk polisstyrka.

Sverige har – till skillnad från en del andra länder – ingen tydligt utvecklad central ledning av insatser som berör flera myndigheter. Inom Axel Oxenstiernas stuprörsin-

delade byråkrati finns i många fall ingen förenande ”hängrädda” för- rän i regeringens sammanträdesrum i Rosenbad.

Angeläget och önskvärt

Storbritannien har sedan ett antal år tillbaka en Stabilisation Unit med personal från såväl brittiska utrikes-, försvars- och biståndsdepartementen. I Sverige inrättades förra året en samverkansfunktion i regeringskansliet. Denna kan, utvecklad på rätt sätt, utgöra ett embryo till en svensk ”Stabilisation Unit” där myndigheter och regeringskansli samarbetar och i praktiken skapar en svensk

insatsledning för dagens och framtidens komplexa och multifunktionella fredsinsatser som kräver både militärt och civilt deltagande.

Detta är både angeläget och önskvärt, inte bara för skattebetalarna och oss byråkrater, utan främst för de som drabbats av kriser, krig och konflikter i världen. De människor vars ansikten vi möter kväll efter kväll i TV-rutan. De är värda våra yttersta ansträngningar. Och dessa kan i sin tur bli mer effektiva genom en sammanhållen svensk ledningsstruktur.

Bygdegården – när det händer!

Bygdegårdarnas Riksförbund – 1400 föreningsdrivna allmänna samlingslokaler – används för möten i såväl vardag som fest. – Men de finns också när det oväntade händer.

När stormen Gudrun drog fram, användes Kalvsviks bygdegård.

www.bygdegardarna.se

info@bygdegardarna.se
Tfn 08-440 51 90

Svenska Soldathemsförbundet stöttar anhöriga till soldater i utlandstjänst!

Stödets innehåll är utformat med hänsyn till de förändrade livsvillkor som kan komma att möta soldatens familjemedlemmar, partner, släktingar och nära vänner i samband med en utlandstjänstgöring.

Vi erbjuder:

- Individuell telefonrådgivning och stödsamtal
- Familjerådgivning och parsamtal
- Kurser för par (s.k. PREP) i syfte att stärka relationen i samband med utlandstjänstgöring
- Träffar på soldathemmen

För anmälan till höstens PREP-kurser, telefonnummer till rådgivning eller annan information, läs mer på: www.soldathem.org

Svenska Soldathemsförbundet
The Swedish Soldiers Homes Association

SVENSKA
LOTTAKÅREN

VI TRÄNAR KVINNOR FÖR ETT SÄKRARE SAMHÄLLE!

rka! Vägen rasade – E4 stängd. Nytt kriscenter står obemannat! ar – hundratals hushåll drabbade! Storm orsakade stort strömavbr

ÄR DU REDO FÖR EN INSATS?

Utbildningarna är gratis

www.svenskalottakaren.se

Vi har en mission.
Tillsammans
arbetar vi
för ett tryggare
samhälle.

För information om vårt företag och våra tjänster,
gå in på www.sosalarm.se eller ring 020-24 07 00.

www.bilkaren.se www.bilkaren.se www.bilkaren.se

Har du funderat på att göra en insats för
samhället och uppleva nya saker? Vi erbjuder
dig en annorlunda fritid där våra utbildningar
och uppdrag ger dig upplevelser du aldrig
kommer att glömma.

Bilkåren är en frivillig försvarsorganisation som
utbildar förare till Försvarsmakten och till samhällets
krishanteringssystem.

Nu kan både män och kvinnor som är
över 15 år, svenska medborgare eller
folkbokförda i Sverige bli medlemmar!

– en resurs i tiden!
www.bilkaren.se

Bilkåren | Box 5435 | 114 84 Stockholm | Tel 08 579 388 90

Ibland fungerar elektriciteten flera timmar i sträck på de kontor vi söker experter till.

Det är aldrig för sent att plocka fram sina ideal. Världen skriker efter civila experter som kan hantera konflikter
och bygga upp raserade stater. Med lämplig bakgrund och rätt inställning kan du göra skillnad.

Gå in på www.folkebernadotteacademy.se läs mer om våra internationella uppdrag.

FOLKE
BERNADOTTE
ACADEMY

Folke Bernadotteakademien är en statlig myndighet med den övergripande uppgiften att stärka och utveckla den svenska och internationella förmågan inom området internationell konflikt- och krishantering. Våra kontor ligger på Sandö och i Stockholm.

HAR DU DET SOM KRÄVS?

Det kan vara dig vi söker just nu. Vi letar alltid efter talanger som vill utbilda sig till officer, specialistofficer, arbeta med internationella insatser eller följa någon annan av våra många karriärvägar. **Läs mer på mil.se/rekrytering**

FÖRSVARSMAKTEN